

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 164. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296973232/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

ham i den toneangivende litterære kreds omkring tyskeren F.G. Klopstock (1724-1803). Klopstock, der var ophavsmand til det episke digt *Messias*, repræsenterede den frembrydende følsomhed inden for digtekunsten, og i samtiden var han genstand for enestående beundring. Siden 1751 boede han i København og nød understøttelse af den danske stat på foranledning af udenrigsministeren, den mægtige J.H.E. Bernstorff. At være Klopstocks ven betød imidlertid også at være Bernstorffs protégé; og snart var der planer om, at Ewald på statens regning skulle sendes til Skotland, Island m.v. for at indsamle folkepoesi. Kun lidt længere ude i horisonten vinkede den faste digtergænge.

Men grunden under denne gyldne fremtid var allerede undermineret, da den viste sig for Ewald. Med Frederik V's død i 1766 var Bernstorffs position blevet usikker, og da Struensee kom til hoffet tre år senere, blev der arbejdet målbevidst for at få ham fjernet. Det lykkedes i 1770; Bernstorff fik sin afsked og trak sig tilbage til sit gods i Holsten. Med ham rejste også Klopstock fra København, og Ewald sad alene tilbage, pludselig uden anden udsigt end hvad han kunne tjene som lejlighedspoet.

Hertil kom sygdom. Formentlig under sit krigsventyr havde Ewald pådraget sig en leddegigt, som skulle følge ham resten af livet og lidt efter lidt deformere hans krop. Det første store udbrud af gigtten kom i 1769, og året efter måtte han indlægges i tre måneder på Frederiks Hospital. Da han kom ud igen, blev han opsøgt af sin ven Torkel Baden, der fandt ham på et lofiskammer, nogen, forkommen – og nedbrudt af druk. For på dette tidspunkt var Ewalds tidlige vakte hang til spiritus blevet så stærk, at den var ved at gøre ham til drunker. Så vidt man kan forstå af hans selvbiografi, var det tabet af Arendse, der fik ham til for alvor at drikke, men gigtsmerterne har også krævet bedøvende midler.

Torkel Baden var ejer af en gård, Rygaard i Gentofte. Her fik han installeret Ewald som rekonvalescent, og her – i 1771 – blev *Herr Panthakaks Historie* formodentlig skrevet.